

Václav Fürst, *Dva obrazy proměn Nového Města pražského v době panování císaře Josefa II.*, Praha 2012.

Vedoucí práce: PhDr. Martina Ondo Grečenková, Dr.

„*Nové Město bylo doposud vždy v ústraní zájmu autorů a ve stínu dějin Starého Města pražského jako vlastní metropole českého státu*“ – těmito slovy Václava Ledvinky, dlouholetého ředitele Archivu hl. Města Prahy, uvádí pan Václav Fürst svoji práci o Novém Městě. Citát zde neplní roli pouhé fráze, ale oznamuje jeden z důvodů, proč se autor této problematice začal věnovat. Jako obyvatel této části Prahy a současně velký zájemce o osvícenství a dobu Josefa II., která v našem dějepisectví získává teprve v posledním desetiletí mezi mladší generací pozornost a nová „postmoderní“ zpracování, si nemohl nevšimnout velkých změn, jichž Nové Město, a vůbec celá Praha, doznaly v době panování tohoto císaře. Protože je problematika, kterou si zvolil, nesmírně rozsáhlá, rozhodl se pro účely bakalářské práce zaměřit na otázku reprezentace Nového Města v josefinské době v historické literatuře a v dobovém českém tisku. V úvodní kapitole věnované metodám vyšel z přístupů lingvistického obratu (zde uvedeného Jacquesem Derridou), který však podrobil své vlastní kritice a „upravil“ pro účely bádání o „obrazu“ osvícenské Prahy.

V následujícím oddíle čtenáře uvádí do života na Novém Městě v době vlády Josefa II. Seznamuje nás se změnami v městské zprávě, s novým policejním ředitelstvím a jeho činností, se stavebními a architektonickými změnami, se vznikem „bulvárů“ na zasypaných hradbách, ale také s každodenním životem ve městě, včetně drobných starostí i radostí jeho obyvatel, ale i dobové módy. Tento oddíl není pouhou kompilací z literatury, ale historické práce zde jsou podrobeny kritice a je s nimi pracováno jako s pramenem. Jde vlastně současně o určitou kritickou historii historiografie Nového Města. Navíc pan Fürst upozorňuje na zajímavé skutečnosti – na základě *Budoucího pořádku služeb Božích (...)* z roku 1784 poukazuje na významné místo českého obyvatelstva a užívání českého jazyka v této části tehdy spojené Prahy, rovněž se věnuje distribuci českých novin a zjišťuje, do jaké míry byly na Novém Městě odbírány a čteny. Neméně zajímavé jsou i jeho postřehy a přílohy týkající se cenových tabulek prodeje na Novém Městě a jejich srovnání s cenou tehdejšího českého tisku a zájmu zdejších obyvatel o něj.

Poslední část je věnována obrazu Nového Města v tehdejších českých novinách. Proč si autor vybral české noviny, je evidentní z jeho předchozího rozboru obyvatelstva této části Prahy. K dobovému tisku pan Fürst

přistupuje s velkou schopností kritiky pramene a porozuměním pro dobové šíření informací a komunikaci. Rozbor těchto novin krásně ukazuje rané Kramériovy snahy o šíření josefinských myšlenek, ale i přetrvávající lidovou „barokní“ mentalitu v této lokalitě, z velké části osídlené českým obyvatelstvem. Samozřejmě zde nechybí ani vykreslení činnosti českého divadla Boudy a debat o kladech a „záporech“ císařových nařízení.

Práce je napsána velmi kultivovaným jazykem a dobře se čte. Pan Václav Fürst se snažil se prostudovat množství literatury a pramenů, z nichž si mnohé ponechal pro další badatelskou činnost v magisterské a doktorské práci. K tématu přistupoval se zaujetím a nadšením, které se do jeho textu promítlo, s láskou k problematice, o níž psal. Při pokračování v tomto tématu bych doporučila lépe propojit obraz odborné literatury s reprezentací dobových pramenů a samozřejmě rovněž rozšíření problematiky o komparaci s německy psaným tiskem a s městskými knihami, které ovšem autor již v rukou měl, ale ponechal si je pro další návaznou práci.

Studii pana Fürsta považuji za velmi podnětnou a domnívám se, že může být prvním krokem k dalšímu bádání směřujícímu k propracovanější magisterské diplomové a později doktorské práci. Proto ji k obhajobě doporučuji a hodnotím ji známkou výborně.

PhDr. Martina Ondo Grečenková, Dr.

Historický modul FHS UK